

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

Autoritate de stat autonomă

**HOTĂRÂREA Nr. 656
din 04.12.2008**

Dosar nr: 638/2007

Petiția nr: 12891 din data de 22.10.2007

Petenți: Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință

Obiect: Restricționarea accesului persoanelor care nu sunt reprezentate de avocat în favoarea avocaților, în ceea ce privește exercitarea dreptului de acces la arhiva instanțelor.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I. 1. Numele și domiciliul petentului

1. Asociația Solidaritatea pentru Libertatea de Conștiință, Str. Democrației, nr. 42, Buzău

I. 2. Denumire și sediu reclamat

2. Consiliul Superior al Magistraturii, Calea Plevnei nr. 141B, sector 6, București

II. Citarea părților

Urmare petiției înregistrate cu nr. 12891 din data de 22.10.2007, formulată de către petent, în temeiul art. 20, alin.4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, părțile au fost invitate, prin adresele cu nr. 439/08.01.2008 și 440/08.01.2008, la sediul C.N.C.D pentru audieri. La solicitarea petentei, s-a acordat un nou termen pentru data de 21.02.2008, la care părțile au fost invitate prin adresele cu nr. 1883/29.01.2008 și 1884/29.01.2008. La audierile din data de 21.02.2008, s-a prezentat doar petenta.

Procedura de citare a fost legal îndeplinită.

III. Susținerea părților

Susținerea petentei

În memoriul său, petenta aduce la cunoștința Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării faptul că Hotărârea cu nr. 387/2005 prin care se aprobă Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești și Hotărârea cu nr. 352/2006 a C.S.M prin care se modifică și se completează Regulamentul de ordine interioară al instanțelor judecătorești, conțin dispoziții discriminatorii în ceea ce privește dreptul de acces la arhiva instanțelor judecătorești pentru persoanele care nu sunt reprezentate de avocați, dându-li-se prioritate avocaților. În susținerea sa, petenta invocă Prevederile Constituției României și prevederile art. 1, alin. (2) din O.G. 137/2000. De asemenea, se invocă prevederile Legii 304/2004 și ale legii 303/2004 care prevăd că justiția este imparțială și egală pentru toți iar judecătorii trebuie să fie imparțiali și prin întreaga lor activitate sunt obligați să respecte egalitatea cetățenilor în fața legii și să asigure un tratament nediscriminatoriu tuturor participanților la procedurile judiciare indiferent de calitatea acestora. Prin petiție, petenta cere C.N.C.D-ului eliminarea tratamentului discriminatoriu prevăzut de hotărârile mai sus menționate.

Prin adresa cu nr. 3595 din 03.03.2008, petentul a trimis concluziile sale scrise cu privire la audierile din data de 21.08.2008 prin care a susținut că, prin acordarea priorității avocaților la serviciile de registratură, se încalcă principiul egalității între cetățeni și că dreptul de acces la informațiile de interes public face parte din categoria drepturilor politice garantate de Constituție.

Susținerea Consiliului Național al Magistraturii

Prin adresa cu nr. 18826 din 12.12.2007, Consiliul Superior al Magistraturii susține că prevederile Regulamentului de ordine interioară al instanțelor, care stabilesc prioritatea avocaților de a se adresa, pentru depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații, după caz, președintelui instanței sau înlocuitorului acestuia, președintelui de secție, judecătorului de serviciu, biroului de informare și relații publice sau personalului de la registratură, au o valoare pur tehnică, administrativă. De asemenea, se menționează că prioritatea acordată avocaților nu poate fi apreciată ca o îngrădire a accesului la justiție a celorlalte persoane care nu apelează la serviciile unui avocat întrucât, în fapt, acestora nu le este afectat accesul liber la justiție sau dreptul la un proces echitabil.

În plus, în punctul său de vedere, reclamatul, a susținut că prioritatea acordată avocaților nu poate fi considerată o încălcare a principiului egalității în drepturi, existând o distincție clară între drepturile constituționale și aspectele de ordin administrativ, așa cum este cazul de față, situație în care măsura a fost instituită pentru o buna administrare a actului de justiție și nu pentru a conferi drepturi suplimentare vreunei categorii.

IV. Motivele de fapt și de drept

În fapt, Colegiul Director reține faptul că petenta aduce la cunoștința Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării că Hotărârea nr. 352/2006 a C.S.M - ului prevede că avocații au prioritate în ceea ce privește accesul la arhiva instanțelor în devafoarea persoanelor care nu sunt reprezentate de avocați.

În drept, Colegiul Director reține că, potrivit **Constituției României**, art. 20 alin 1, „Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte.

Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea 30 din 18 mai 1994, publicată în „Monitorul Oficial” nr. 135 din 31 mai 1994, prevede în art 14 ca: „Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională și socială, apartenență la o minoritate națională, avere naștere sau orice altă situație”.

În același sens, **Protocolul nr. 12 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului**, ratificat de România prin Legea nr. 103/2006 art 1 prevede interzicerea generală a discriminării:

„1. Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege trebuie să fie asigurată fără nici o discriminare bazată, în special, pe sex, pe rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenența la o minoritate națională, avere, naștere sau oricare altă situație.

2. Nimeni nu va fi discriminat de o autoritate publică pe baza oricăruia dintre motivele menționate în paragraful 1.”

Conform art 2 alin (1) din OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, „prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe baza de rasă, naționalitate, etnie, limba, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârsta, handicap, boala cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenența la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Conform **Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005**, „Pentru depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații, persoanele interesate se pot adresa, după caz, președintelui instanței sau înlocuitorului acestuia, președintelui de secție, judecătorului de serviciu, biroului de informare și relații publice sau personalului de la registratură și arhivă. În interesul înlăturării întârzierii, avocații au prioritate.” (art. 87 alin. 2), totodată „au prioritate și consultarea dosarului cauzei, în următoarea ordine: avocați, părțile sau reprezentanții părților, experții și interpreții desemnați în cauză” (art. 92 alin. 5).

Conform art 2 alin 3 din OG 137/2000, republicată, „Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), fata de alte persoane, în afară cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt

justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluia scop sunt adecvate și necesare.”

Analizând faptele reținute în petiție, **Colegiul Director** se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care, legat de articolul 14 privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, în sensul articolului 14 din Convenție, atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nicio justificare obiectivă sau rezonabilă.

Reținând în coroborare cu aceste aspecte definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin articolul 2 alin.1 din O.G.137/2000 cu modificările și completările ulterioare, republicată, **Colegiul Director** se raportează la modul în care sunt întrunite cumulativ elementele constitutive ale articolului 2. Pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în *situații comparabile* dar care sunt tratate în *mod diferit* datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

Astfel, **Colegiul Director** constată din datele aflate la dosar că se invocă un tratament diferențiat între categorii diferite care au acces la dosare, în spetă avocații, părțile sau reprezentanții părților, experții și interpreții desemnați în cauză.

Colegiul Director a analizat în ce măsură categoriile invocate de către petentă și de către Consiliul Superior al Magistraturii se află într-o situație comparabilă sau similară. **Colegiul Director** ia act de faptul că fiecare dintre categoriile indicate are un rol în desfășurarea acțiunii, fiecare aflându-se pe o poziție distinctă din punct de vedere al calității procesuale pe care au raportat-o la cauză. Totodată, **Colegiul Director** ia act de faptul că activitatea de realizare a justiției este o activitate supusă unor reguli necesare pentru buna funcționare a activității, și sub acest aspect trebuie avute în vedere și aspectele de ordin administrativ, inerente funcționării oricărui serviciu public. Prin exercitarea activităților specifice, astfel cum acestea sunt enumerate la art.3 din Legea 51/1995, republicată, avocații contribuie în mod esențial la soluționarea cu celeritate a litigiilor și la reprezentarea în instanță a părților de către personalul specializat, precum și la asigurarea apărării, în unele cauze, în special, cele penale.

Colegiul Director constată că, din acest punct de vedere, măsura se justifică pentru buna administrare a actului de justiție și nu conferă drepturi suplimentare vreunei categorii de participanți în cadrul procedurilor judiciare, în această manieră neafectându-se nici dreptul la un proces echitabil. Din acest punct de vedere **Colegiul Director** constată că măsura este justificată obiectiv de un scop legitim.

asigurarea cu celeritate a desfășurării procedurilor, iar mijloacele sunt adecvate și necesare, deoarece nu există o îngrădire a accesului la dosare și doar o stabilire a unei ordini care să asigure desfășurarea procedurilor eficient

Opinie separată formulată de către Dl. Istvan Haller și Dl. Gheorghe Ioniță, membrii ai Colegiului Director :

1. Conform **Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005**, „Pentru depunerea cererilor și actelor sau obținerea de informații, persoanele interesate se pot adresa, după caz, președintelui instanței sau înlocuitorului acestuia, președintelui de secție, judecătorului de serviciu, biroului de informare și relații publice sau personalului de la registratură și arhivă. În interesul înfăptuirii justiției, avocații au prioritate.” (art. 87 alin. 2), totodată „au prioritate și consultarea dosarului cauzei, în următoarea ordine: avocați, părțile sau reprezentanții părților, experții și interpreții desemnați în cauză” (art. 92 alin. 5).

2. Ambele prevederi reprezintă o deosebire pe bază profesională, care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la apărare.

2.1. Existența deosebirii este evidentă din însuși textul hotărârii: „*avocații au prioritate*”, „*în următoarea ordine: avocații, părțile*”.

2.2. Criteriul, de asemenea, este clar formulat. Diferențierea se crează între avocați și părți, în mod indirect între părțile care au condiția materială de a angaja un avocat și cei care nu.

2.3. Deosebirea afectează dreptul de acces la un proces echitabil și dreptul ca orice parte să se prezinte în fața instanței fără apărător. Hotărârea în cauză formulează: „*în interesul înfăptuirii justiției, avocații au prioritate*”. Rezultă că acțiunea în sine, garantată de art. 87 alin. 2 al **Hotărârii**, are importanță în înfăptuirea justiției. În mod similar, consultarea dosarului cauzei are o importanță majoră în exercitarea drepturilor părților în a-și formula poziția față de cauză. Faptul că avocații au prioritate, iar părțile neasistate de avocați pot aștepta ore în șir până când pot obține informații sau pot consulta dosarul, induce în persoana ideea că nu au ce căuta în fața instanței fără avocați, și reprezintă o presiune asupra lor să-și angajeze un avocat, chiar dacă nu au condiții materiale de a o face.

3. Consiliul Superior al Magistraturii, prin **Adresa nr. 1.441/1.154/2008**, afirmă că legiuitorul poate stabili norme diferite pentru persoane aflate în situații diferite. În consecință, Consiliul Superior al Magistraturii consideră că, în ceea ce privește dreptul la apărare, avocatul și părțile nu sunt într-o situație analoagă, avocatului trebuie să i se ofere un tratament preferențiat. Această poziție nu este în concordanță cu dreptul de acces la un proces echitabil, garantat și de **Convenția europeană a drepturilor omului** prin art. 6. Considerăm că persoana care se apără singur, fără avocat, trebuie să beneficieze de aceleași drepturi și de același tratament ca și persoana care a angajat un apărător, părțile dintr-un proces, în mod similar, trebuie să beneficieze de aceleași drepturi și de același tratament ca și avocatul. În caz contrar, nu se realizează egalitatea deplină a părților în exercitarea drepturilor procedurale.

4. În consecință, trebuie să se analizeze dacă prevederile în cauză sunt sau nu sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acelui scop sunt adecvate și necesare.

5. Consiliul Superior al Magistraturii, prin **Adresa nr. 1.441/1.154/2008**, invocă o singură justificare: „*măsura se justifică pentru buna administrare a actului de justiție*”. Această formulare este extrem de vagă, nu conține nicio garanție că metodele de atingere a acestui scop sunt adecvate și necesare. Buna administrare a actului de justiție ar fi garantat dacă oamenii nu ar fi obligați să aștepte timp îndelungat pentru a-și putea exercita drepturile procedurale, moment în care nu ar mai trebui să se asigure priorități avocaților. Faptul că se acordă aceste priorități pentru avocați, arată că actul de justiție nu este deloc bine administrat, iar măsura nu face altceva decât să scutească avocații de la stat la coadă și să oblige părțile să aștepte și mai mult, chiar până la infinit, având în vedere fluxul continuu de avocați care depun acte sau care consultă dosare.

6. În consecință, considerăm că prevederile art. 87 alin. 2 și art. 92 alin. 5 ale **Hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 387/2005** sunt discriminatorii.

Coroborând toate elementele probatorii ale dosarului și analizând aspectele de mai sus, acțiunea astfel cum a fost formulată, și definiția discriminării astfel cum este prevăzută în art.2 din O.G. nr.137/2000 republicată, în cauză, **nu se poate reține întrunirea cumulativă a elementelor privind un tratament de deosebire (restricție, excludere, preferință) între persoane care se află în situații comparabile și care sunt tratate în mod diferit**. Acest fapt este determinat de probatoriul existent care nu permite stabilirea unui act sau fapt ce intra sub incidența art. 2 din O.G. nr.137/2000 republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu 5 voturi pentru și 2 împotriva (Istvan Haller și Gheorghe Ioniță)** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. faptele prezentate nu constituie acte de discriminare conform Ordonanței de Guvern nr.137/2000, privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, republicată;
2. clasarea dosarului;
3. o copie a hotărârii se va trimite părților ;

V. Modalitatea de plată a amenzii

-Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Președinte

GERGELY DEZIDERIU – Membru

HALLER ISTVAN – Membru

IONIȚĂ GHEORGHE – Membru

PANFILE ANAMARIA – Membru

TRUINEA PAULA ROXANA – Membru

VASILE ANA MONICA - Membru

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000** privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și **Legii 554/2004** a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

